

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallislain 151 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Kunnanosavaltuusto ehdotetaan edelleen valittavaksi kunnanvaltuuston toimitettavalla vaalilla vuoden 1988 loppuun kestäväksi toimikaudeksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1985 alusta.

PERUSTELUT

Kunnallislain (953/76) 10 luvussa ovat säännökset kunnanosahallinnosta ja kunnanosavaltuuston valitsemisesta. Lain 99 §:n 2 momentin mukaan kunnanosavaltuuston jäsenet valitaan kunnallisvaalien yhteydessä toimitettavilla vaaleilla, joista on säädetty erikseen, kunnanvaltuuston jäsenten toimikautta vastaavaksi ajaksi. Kunnanosavaltuusto on siis tarkoitettu valittavaksi välittömällä vaaleilla.

Kunnallislain 151 §:n alkuperäisen säännöksen mukaan oli kunnanosavaltuusto poiketen siitä, mitä lain 99 §:n 2 momentissa on säädetty kunnanosavaltuustosta, valittava vuoden 1980 loppuun kestäväksi toimikaudeksi kunnanvaltuuston päätöksellä. Vuoden 1975 toisilla valtiopäivillä annettiin eduskunnalle hallituksen esitys laiksi kunnallisvaalilain muuttamisesta ja laiksi kunnanosavaltuuston vaaleista (1975 II vp. n:o 138). Eduskunta ei kuitenkaan ehtinyt käsitellä esitystä kyseisenä vaalikautena, joten se raukesi. Vuonna 1981 kunnallislakiin tehtiin muutoksiin (388/81) sisältyi 151 §:n voimassaoloajan pidentäminen siten, että kunnanosavaltuusto on valittava kunnanvaltuuston toimesta vielä vuoden 1984 loppuun. Tämän jälkeen lainsäädännössä ei olisi säännöksiä kunnanosavaltuuston vaalista.

Kunnanosahallinnon voimaan saattamista on selvitetty eräissä kunnissa, mutta laajempaa kiinnostusta kunnanosahallintoa kohtaan ei ole herännyt. Oulun kaupungissa kokeiltiin kaupun-

ginosahallintoa vuosien 1978—1980 aikana. Kokeilun lakkautuspäätöksessään Oulun kaupunginvaltuusto totesi kokeilusta saadun osaksi myönteisiä, mutta myös kielteisiä kokemuksia. Tällä hetkellä missään kunnassa ei ole tehty päätöstä kunnanosahallinnon toteuttamisesta. Hallituksen esityksen antamiselle laiksi kunnanosavaltuuston vaaleista ei ole tämän vuoksi katsottu olevan riittäviä perusteita. Kuitenkin siltä varalta että seuraavan kunnallisvaalikauden aikana jossakin kunnassa kunnanosahallinto haluttaisiin saattaa voimaan, ehdotetaan nyt kunnallislain 151 §:ää muutettavaksi siten, että kunnanosavaltuuston vaalit siirrettäisiin edelleen vuonna 1988 päättyväksi toimikaudeksi kunnanvaltuuston toimitettaviksi.

Kunnanosahallinnon tehtävien ja toimivallan järjestämistä sekä voimaansaattamisedellytysten parantamista kunnissa on selvittänyt lähidemokratiatoimikunta, joka jätti mietintönsä (komiteamietintö 1982:22) sisäasiainministeriölle 31 päivänä toukokuuta 1982. Toimikunta katsoi kunnanosahallintoa koskevien säännösten olevan edelleenkin tarpeellisia kunnallislaissa, koska monet havaittavat tai ennakoitavissa olevat muutokset yhteiskuntaoloissa, itse hallinnossa ja suhtautumisessa hallintoon puoltavat kunnanosahallinnon mahdollisuuden säilyttämistä lainsäädännössä. Toimikunta ehdotti, että kunnanosavaltuuston vaalia koskevan lainsäädännön valmistelua

jatkettaisiin välittömästi, ja asetui samalla suoran vaalitavan kannalle.

Edellä mainitun lähidemokratiatoimikunnan mietinnöstä annetuissa lausunnoissa on varsin yleisesti katsottu, että ennen kuin kunnanosaohallintoa koskevia säännöksiä kenties ryhdytään muuttamaan, tulisi hankkia kokemuksia ja järjestää erimuotoista kokeilutoimintaa myös muunlaisista lähidemokratian muodoista kuin kunnallislaissa tarkoitettusta kunnanosaohallinnosta.

Kunnanosaohallituksen nykyisen valitsemismenetelmän pidentäminen vuoden 1988 loppuun sisältyi sisäasiainministeriössä syksyllä 1983 laadittuun laajaan ehdotukseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kunnallislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Ehdotuksen johdosta hankittujen lausuntojen perusteella päädyttiin sisäasiainministeriön ja kuntien keskusjärjestöjen välisessä neuvottelussa maaliskuussa 1984 siihen, että kunnallislain 151 §:n muuttaminen ehdotetulla tavalla olisi toteutettava kiireellisesti ja että muita ehdotettuja kunnallislain muutoksia olisi vielä selvitettävä. Tosin Suomen Kunnallisliton ehdotuksesta antamassa lausunnossa esi-

tettiin myös harkittavaksi, että kunnallislain 151 §:n valitsemissäännöksen voimassaoloajan pidentämisehdotuksen sijasta ehdotettaisiin kunnallislain kunnanosaohallintoa koskeva 10 luku kumottavaksi.

Edellä olevan perusteella voidaan todeta, että kunnanosaohallinnon välittömästi tapahtuvaan säädännölliseen kehittämiseen ei näytä juurikaan olevan edellytyksiä. Tähän liittyen niistä säännöksistä, jotka tarvittaisiin kunnanosaohallituksen välitöntä vaalia varten, ei ole valmisteltu eduskunnalle annettavaa hallituksen esitystä. Näin ollen on päädytty siihen, että kunnallislain 151 §:ää ehdotetaan vielä muutettavaksi siten, että kunnanosaohallitus edelleen valittaisiin kunnanvaltuuston toimitettavalla vaalilla vuoden 1988 loppuun kestäväksi toimikaudeksi.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1985 alusta, jolloin seuraava kunnallinen vaalikausi alkaa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kunnallislain 151 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä joulukuuta 1976 annetun kunnallislain 151 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (388/81), näin kuuluvaksi:

151 §

Kunnanosaohallitus

Siitä poiketen, mitä 99 §:n 2 momentissa on säädetty, valitaan kunnanosaohallintoa varten vuoden 1988 loppuun kestäviksi toimikausiksi kun-

nanosaohallitus kunnanvaltuuston toimitettavalla vaalilla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____.

Helsingissä 25 päivänä toukokuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Sisäasiainministeri *Matti Luttinen*

Laki

kunnallislain 151 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä joulukuuta 1976 annetun kunnallislain 151 §, sellaisena kuin se on 5 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (388/81), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

151 §

Kunnanosa­valtuusto

Siitä poiketen, mitä 99 §:n 2 momentissa on säädetty, valitaan kunnanosa­hallintoa varten vuosien 1980 ja 1984 loppuun kestäviksi toimikau­siksi kunnanosa­valtuusto kunnan­valtuuston toi­mitettavalla vaalilla.

151 §

Kunnanosa­valtuusto

Siitä poiketen, mitä 99 §:n 2 momentissa on säädetty, valitaan kunnanosa­hallintoa varten *vuoden 1988* loppuun kestäviksi toimikau­siksi kun­nanosa­valtuusto kunnan­valtuuston toimitettaval­la vaalilla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

